HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

14 martie 2024*

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Articolul 258 TFUE – Directiva (UE) 2018/1972 – Codul european al comunicațiilor electronice – Lipsa transpunerii și a comunicării măsurilor de transpunere – Articolul 260 alineatul (3) TFUE – Cerere de obligare la plata unei sume forfetare și a unei penalități cu titlu cominatoriu – Criterii pentru stabilirea cuantumului sancțiunii”

În cauza C-439/22,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 258 TFUE și al articolului 260 alineatul (3) TFUE, introdusă la 5 iulie 2022,

Comisia Europeană, reprezentată de U. Małecka, L. Malferrari, E. Manhaeve și J. Samnadda, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Irlandei, reprezentată de M. Browne, A. Joyce, M. Lane și D. O’Reilly, în calitate de agenți, asistați de S. Brittain, BL,

pârâtă,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, îndeplinind funcția de președinte de cameră, domnul S. Rodin și doamna L. S. Rossi (raportoare), judecători,

avocat general: doamna T. Ćapeta,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatei generale,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții:

– constatarea faptului că, prin neadoptarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (JO 2018, L 321, p. 36) sau, în orice caz, prin necomunicarea acestor acte Comisiei, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 124 alineatul (1) din această directivă;

– obligarea Irlandei la plata în favoarea Comisiei a unei sume forfetare bazate pe un cuantum de 5 544,9 euro pe zi, care se ridică la cel puțin 1 376 000 de euro;

– în cazul în care neîndeplinirea obligațiilor descrisă la prima liniuță continuă până la data pronunțării hotărârii în prezenta cauză, obligarea Irlandei la plata către Comisie a unei penalități cu titlu cominatoriu de 24 942,9 euro pe zi, de la această dată până la data executării de către acest stat membru a obligațiilor care îi revin în temeiul Directivei 2018/1972, și

– obligarea Irlandei la plata cheltuielilor de judecată.

Cadrul juridic

2 Considerentele (2) și (3) ale Directivei 2018/1972 enunță:

„(2) Funcționarea celor cinci directive care fac parte din cadrul de reglementare existent pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice […] face obiectul unor revizuiri periodice de către Comisie, în special pentru a determina necesitatea unei modificări în contextul evoluțiilor tehnologice și ale pieței.

(3) În Comunicarea sa din 6 mai 2015 de stabilire a unei strategii privind piața unică digitală pentru Europa, Comisia a afirmat că revizuirea cadrului de reglementare privind telecomunicațiile se va concentra pe măsuri care vizează stimularea investițiilor în rețele de mare viteză de bandă largă, va introduce o abordare mai uniformă a pieței interne în ceea ce privește politica în domeniul spectrului de frecvențe radio și gestionarea acestuia, va asigura condiții pentru o adevărată piață internă prin abordarea fragmentării în materie de reglementare, va garanta o protecție efectivă a consumatorilor, condiții de concurență echitabile pentru toți actorii de pe piață și aplicarea uniformă a normelor și, de asemenea, va oferi un cadru instituțional de reglementare mai eficace.”

3 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiect, domeniu de aplicare și scop”, prevede:

„(1) Prezenta directivă stabilește un cadru armonizat pentru reglementarea rețelelor de comunicații electronice, a serviciilor de comunicații electronice, a facilităților asociate și a serviciilor asociate, precum și a anumitor aspecte privind echipamentele terminale. Directiva stabilește sarcinile care revin autorităților naționale de reglementare și, după caz, altor autorități competente și instituie o serie de proceduri care să asigure aplicarea armonizată a cadrului de reglementare în întreaga Uniune [Europeană].

(2) Scopul prezentei directive îl constituie:

(a) realizarea pieței interne în domeniul rețelelor și serviciilor de comunicații electronice care să aibă ca rezultat instalarea și adoptarea rețelelor de foarte mare capacitate, o concurență durabilă, interoperabilitatea serviciilor de comunicații electronice, accesibilitatea și securitatea rețelelor și a serviciilor, precum și beneficii pentru utilizatorii finali; și

(b) garantarea furnizării în întreaga Uniune a unor servicii destinate publicului, de bună calitate și la prețuri accesibile, printr-o concurență efectivă și prin posibilități de alegere efective, abordarea cazurilor în care piața nu îndeplinește în mod satisfăcător necesitățile utilizatorilor finali, inclusiv necesitățile utilizatorilor cu dizabilități de a accesa serviciile în condiții de egalitate cu ceilalți, precum și stabilirea drepturilor necesare pentru utilizatorii finali.

[…]”

4 Articolul 124 din directiva menționată, intitulat „Transpunerea”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre adoptă și publică până la 21 decembrie 2020 actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul actelor respective.

Statele membre aplică actele respective începând cu 21 decembrie 2020.

Atunci când statele membre adoptă actele respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Acestea conțin, de asemenea, o mențiune care precizează că trimiterile, în acte cu putere de lege și acte administrative în vigoare, la directivele abrogate prin prezenta directivă se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri și formularea acestei mențiuni.”

Procedura precontencioasă și procedura în fața Curții

5 Întrucât nu a primit din partea Irlandei nicio comunicare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare adoptate de acest stat membru pentru a se conforma Directivei 2018/1972, în conformitate cu articolul 124 din aceasta, Comisia a trimis statului membru menționat, la 3 februarie 2021, o scrisoare de punere în întârziere și l-a invitat să își prezinte observațiile.

6 La 7 aprilie 2021, autoritățile irlandeze au răspuns la această scrisoare explicând că procedura de transpunere a Directivei 2018/1972 în dreptul irlandez a fost inițiată și că erau în curs de elaborare măsuri de transpunere.

7 În lipsa unor indicații din partea autorităților irlandeze cu privire la un calendar sau la o dată de transpunere a acestei directive, Comisia a adresat Irlandei, la 23 septembrie 2021, un aviz motivat prin care îi solicita să se conformeze avizului respectiv înainte de 23 noiembrie 2021.

8 Printr-o scrisoare din 22 noiembrie 2021, completată de o scrisoare din 26 noiembrie 2021, autoritățile irlandeze au solicitat o prorogare a termenului stabilit în avizul motivat. Comisia a stabilit un nou termen la 23 februarie 2022.

9 La 22 februarie 2022, autoritățile irlandeze au răspuns la avizul motivat invocând caracterul imprevizibil al calendarului legislativ irlandez pentru a justifica imposibilitatea de a prevedea cu certitudine o dată de transpunere a Directivei 2018/1972. Acestea au precizat însă că intenționau să transmită Oireachtas (Parlamentul Irlandez) o parte dintre măsurile de transpunere în luna aprilie 2022.

10 Întrucât a considerat că Irlanda nu a adoptat dispozițiile necesare pentru a se conforma acestei directive, Comisia a decis, la 6 aprilie 2022, să sesizeze Curtea prin prezenta acțiune.

11 La 5 iulie 2022, Comisia a introdus prezenta acțiune.

12 În memoriul în apărare din 16 septembrie 2022, Irlanda a solicitat Curții să supună obligarea la plata unei sume forfetare condiției ca Irlanda să nu fi transpus Directiva 2018/1972 în termen de trei luni de la data pronunțării hotărârii în prezenta cauză.

13 În duplica din 2 decembrie 2022, Irlanda și-a rectificat concluziile solicitând Curții, în ipoteza în care ar considera că, la data ședinței din prezenta cauză, acest stat membru transpusese integral Directiva 2018/1972:

– constatarea faptului că nu mai este necesară pronunțarea cu privire la cererea de obligare a Irlandei la plata unei penalități cu titlu cominatoriu și

– constatarea faptului că nu este necesară pronunțarea nici cu privire la cererea de obligare a Irlandei la plata unei sume forfetare, pentru motivul că ar fi fost imposibil din punct de vedere juridic ca Irlanda să transpună această directivă cu respectarea Constituției sale înainte de hotărârea Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda) din 6 aprilie 2021 în cauza Zalewski v Adjudication Officer (denumită în continuare „hotărârea Zalewski”) sau, cu titlu subsidiar, că dificultățile întâmpinate în transpunerea directivei menționate nu erau imputabile Irlandei și că Curtea ar trebui să țină seama de acestea la calcularea cuantumului oricărei sume forfetare a cărei plată poate fi impusă.

14 La 2 decembrie 2022, procedura scrisă în prezenta cauză a fost încheiată.

15 Printr-un înscris din 5 iulie 2023, Irlanda a informat Curtea că, la 16 iunie 2023, comunicase Comisiei măsurile prin intermediul cărora consideră că a transpus integral Directiva 2018/1972, cu excepția articolului 110 din aceasta, care ar trebui, potrivit acestui stat membru, să fie transpus în cel mai scurt termen posibil.

16 La 3 octombrie 2023, Comisia a prezentat observații în această privință și și-a adaptat concluziile.

17 Comisia consideră că măsurile în discuție nu asigură încă o transpunere completă a Directivei 2018/1972 întrucât nu transpun articolul 110 din aceasta și că, pentru ca transpunerea respectivă să poată fi considerată ca fiind integrală, ar trebui să îi fie notificate măsurile de transpunere a articolului 110.

18 În aceste condiții, având în vedere progresele înregistrate de Irlanda în transpunerea directivei menționate, Comisia și-a adaptat de asemenea concluziile privind sancțiunile pecuniare.

19 În ceea ce privește suma forfetară, Comisia a redus coeficientul pentru gravitate și a solicitat Curții să aplice o sumă forfetară de 4 944 500 de euro pentru perioada cuprinsă între data următoare celei a expirării termenului de transpunere a directivei menționate, și anume 22 decembrie 2020, și 8 iunie 2023 și o sumă forfetară pe baza unui cuantum de 1 100 de euro pe zi în ceea ce privește perioada cuprinsă între data intrării în vigoare a măsurilor menționate la punctul 15 din prezenta hotărâre, și anume 9 iunie 2023, și data încetării încălcării sau, în lipsa încetării, data pronunțării hotărârii în prezenta cauză.

20 În ceea ce privește penalitatea cu titlu cominatoriu, Comisia propune în prezent Curții să aplice o penalitate cu titlu cominatoriu zilnică de 4 950 de euro până la data la care Irlanda se va conforma pe deplin obligațiilor prevăzute la articolul 124 alineatul (1) din Directiva 2018/1972.

21 La 27 octombrie 2023, Irlanda a prezentat observații cu privire la adaptarea concluziilor Comisiei. În aceste observații s-a limitat în esență să își reitereze argumentele în apărare și în special pe cel referitor la imposibilitatea de a transpune Directiva 2018/1972 înainte de data pronunțării hotărârii Zalewski.

22 La 29 noiembrie 2023, Irlanda a informat Curtea că, în aceeași zi, a adoptat măsurile de transpunere a articolului 110 din Directiva 2018/1972 și că, prin urmare, consideră că a transpus integral această directivă în dreptul său național. Ea arată că, în aceste condiții, impunerea plății unei penalități cu titlu cominatoriu nu se mai justifică.

23 Printr-o scrisoare din 14 decembrie 2023, Comisia și-a rezervat dreptul de a comunica Curții rezultatul aprecierii sale cu privire la măsurile respective, precum și eventualele consecințe asupra concluziilor sale privind aplicarea unor sancțiuni acestui stat membru.

24 Printr-un înscris din 2 februarie 2024, Comisia a informat Curtea că transpunerea Directivei 2018/1972 de către Irlanda putea fi considerată ca finalizată la data de 1 decembrie 2023 și s-a desistat în parte de acțiunea formulată, renunțând la cererea de obligare a acestui stat membru la plata unei penalități cu titlu cominatoriu și adaptându-și totodată concluziile privind obligarea statului membru menționat la plata unei sume forfetare și propunând stabilirea cuantumului acesteia la 5 137 000 de euro.

25 La 12 februarie 2024, Irlanda a prezentat observații cu privire la desistarea parțială a Comisiei și cu privire la adaptarea concluziilor acesteia.

Cu privire la acțiune

Cu privire la neîndeplinirea obligațiilor în sensul articolului 258 TFUE

Argumentația părților

26 Comisia amintește că, în temeiul articolului 288 al treilea paragraf TFUE, statele membre sunt ținute să adopte dispozițiile necesare pentru a asigura transpunerea directivelor în ordinea lor juridică națională, în termenele prevăzute de aceste directive, și să comunice imediat aceste dispoziții Comisiei.

27 Comisia precizează că existența unei neîndepliniri a obligațiilor trebuie apreciată în funcție de situația din statul membru în cauză astfel cum se prezenta aceasta la momentul expirării termenului stabilit în avizul motivat.

28 Or, în speță, la expirarea acestui termen sau la data introducerii prezentei acțiuni, Irlanda nu ar fi adoptat încă dispozițiile necesare pentru transpunerea Directivei 2018/1972 în dreptul său național și, în orice caz, nu le-ar fi comunicat Comisiei.

29 Potrivit Comisiei, Irlanda nu contestă în mod real neîndeplinirea obligațiilor care i se impută, limitându-se să invoce împrejurări de ordin practic și intern pentru a o justifica. Or, netranspunerea unei directive în termenul prevăzut de aceasta nu poate fi justificată prin asemenea împrejurări.

30 Irlanda recunoaște că nu a adoptat actele necesare pentru a se conforma Directivei 2018/1972 înainte de data transpunerii prevăzută de directiva menționată.

31 Aceasta precizează însă că, pe de o parte, guvernul irlandez a aprobat un proiect de lege privind reglementarea comunicațiilor (denumit în continuare „proiectul de lege”), care urma să fie examinat de parlamentul irlandez în toamna anului 2022 și care ar pune parțial în aplicare directiva amintită, și, pe de altă parte, a prezentat de asemenea *statutory instrument* (actul normativ) *SI nr. 444 of 2022*, care a fost semnat și publicat și care ar urma să se aplice de la intrarea în vigoare a proiectului de lege. Irlanda a arătat că versiunea definitivă a proiectului de lege și acest act normativ urmau să fie publicate cel târziu la 30 septembrie 2022 și că legea urma să fie promulgată probabil cel mai târziu la sfârșitul anului 2022.

32 Irlanda explică, pentru a justifica întârzierea, că, prin hotărârea Zalewski, Supreme Court of Ireland (Curtea Supremă) a statuat că Workplace Relations Commission (Comisia pentru Raporturile de Muncă, Irlanda), organ însărcinat cu soluționarea litigiilor de dreptul muncii în Irlanda, participa la administrarea justiției în conformitate cu articolul 37 din Constituția irlandeză. Procedând în acest mod, Supreme Court (Curtea Supremă) ar fi realizat un reviriment al jurisprudenței sale anterioare.

33 Prin urmare, necesitatea de a adapta proiectul de lege astfel încât să se conformeze noilor cerințe constituționale care se aplică organelor însărcinate cu administrarea justiției, care rezultă din hotărârea respectivă, ar fi constituit principalul motiv al întârzierii în redactarea acestui proiect. Astfel, hotărârea menționată ar fi extins în mare măsură numărul competențelor considerate ca implicând administrarea justiției în temeiul dreptului constituțional irlandez, așa încât organele considerate anterior ca având competențe pur administrative sau de reglementare ar putea fi considerate ca participând la administrarea justiției în cadrul exercitării anumitor competențe decizionale de reglementare, în special cele care implică pronunțarea cu privire la drepturile justițiabililor în litigii.

34 În aceste condiții, întârzierea în punerea în aplicare de către Irlanda a Directivei 2018/1972 ar fi imputabilă în principal eforturilor importante care au fost depuse pentru a asigura o punere în aplicare a acestei directive care să fie conformă cu noile cerințe constituționale intervenite după expirarea termenului de transpunere a directivei menționate. Pe de altă parte, respectarea acestui termen nu ar fi permis să se țină seama de hotărârea Zalewski, ceea ce ar fi putut conduce la constatarea că modul în care Irlanda a pus în aplicare aceeași directivă era nelegal.

Aprecierea Curții

35 Potrivit unei jurisprudențe constante, existența unei neîndepliniri a obligațiilor trebuie apreciată în funcție de situația din statul membru astfel cum se prezenta aceasta la momentul expirării termenului stabilit în avizul motivat, schimbările intervenite ulterior neputând fi luate în considerare de Curte [Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 15 și jurisprudența citată].

36 Pe de altă parte, Curtea a statuat în mod repetat că, dacă o directivă prevede în mod expres obligația statelor membre de a se asigura că dispozițiile necesare pentru punerea sa în aplicare conțin o trimitere la această directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale, este necesar, în orice caz, ca statele membre să adopte un act pozitiv de transpunere a directivei în cauză [Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 16 și jurisprudența citată].

37 În speță, termenul de răspuns la avizul motivat, astfel cum a fost prorogat de Comisie, a expirat la 23 februarie 2022. În consecință, trebuie să se aprecieze existența sau inexistența pretinsei neîndepliniri a obligațiilor în raport cu stadiul legislației interne în vigoare la această dată [a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 17 și jurisprudența citată].

38 În această privință, este cert că la data menționată Irlanda nu adoptase măsurile necesare pentru a asigura transpunerea Directivei 2018/1972 și, prin urmare, nici nu comunicase aceste măsuri Comisiei.

39 Pentru a-și justifica neîndeplinirea obligațiilor, Irlanda invocă necesitatea de a ține seama de noile cerințe constituționale care se aplică organelor însărcinate cu administrarea justiției, rezultate din hotărârea Zalewski, care ar fi făcut ca procesul legislativ să fie foarte complex.

40 Or, un asemenea argument nu poate justifica neîndeplinirea obligațiilor imputată de Comisie.

41 Astfel, pretinsul caracter complex al procesului legislativ intern de transpunere a Directivei 2018/1972 nu poate fi relevant, având în vedere că, potrivit unei jurisprudențe constante, practicile sau situațiile din ordinea internă a unui stat membru nu pot justifica nerespectarea obligațiilor și a termenelor care rezultă din directivele Uniunii și, prin urmare, nici transpunerea tardivă sau incompletă a acestora [Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Comisia/Slovenia (MiFID II), C-628/18, EU:C:2021:1, punctul 79 și jurisprudența citată].

42 În consecință, este necesar să se constate că, prin neadoptarea, la expirarea termenului prevăzut în avizul motivat, astfel cum a fost prorogat de Comisie, a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma Directivei 2018/1972 și, așadar, prin necomunicarea acestor acte Comisiei, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 124 alineatul (1) din această directivă.

Cu privire la cererile prezentate în temeiul articolului 260 alineatul (3) TFUE

Cu privire la cererea de obligare la plata unei penalități cu titlu cominatoriu

43 După cum s-a arătat la punctul 24 din prezenta hotărâre, printr-un înscris din 2 februarie 2024, Comisia a recunoscut că transpunerea Directivei 2018/1972 de către Irlanda putea fi considerată ca fiind finalizată la 1 decembrie 2023 și, prin urmare, și-a retras cererea de impunere a plății unei penalități cu titlu cominatoriu.

44 În aceste împrejurări, nu mai este necesară pronunțarea cu privire la această cerere.

Cu privire la cererea de obligare la plata unei sume forfetare

– *Argumentația părților*

45 În cererea introductivă, Comisia subliniază, pe de o parte, că Directiva 2018/1972 a fost adoptată potrivit procedurii legislative ordinare și intră, așadar, în domeniul de aplicare al articolului 260 alineatul (3) TFUE și, pe de altă parte, că neîndeplinirea de către Irlanda a obligațiilor prevăzute la articolul 124 din directiva menționată, prin faptul că statul membru în cauză nu i-a comunicat actele de transpunere a acesteia din urmă, constituie în mod vădit o lipsă a comunicării măsurilor de transpunere a directivei respective, în sensul articolului 260 alineatul (3) TFUE.

46 Comisia amintește că, la punctul 23 din Comunicarea 2011/C 12/01, intitulată „Punerea în aplicare a articolului 260 alineatul (3) din TFUE” (JO 2011, C 12, p. 1) (denumită în continuare „Comunicarea din 2011”), a precizat că sancțiunile pe care le va propune în temeiul articolului 260 alineatul (3) TFUE vor fi calculate după metoda utilizată pentru sesizarea Curții în temeiul articolului 260 alineatul (2), astfel cum este prezentată la punctele 14-18 din Comunicarea SEC(2005) 1658, intitulată „Punerea în aplicare a articolului [260 TFUE]” (denumită în continuare „Comunicarea din 2005”).

47 În consecință, stabilirea sancțiunii ar trebui să se întemeieze, în primul rând, pe gravitatea încălcării, în al doilea rând, pe durata acesteia și, în al treilea rând, pe necesitatea de a asigura efectul disuasiv al sancțiunii înseși pentru a evita recidivele.

48 În ceea ce privește, în primul rând, gravitatea încălcării, conform punctului 16 din Comunicarea din 2005 și Comunicării din 2011, Comisia ar stabili coeficientul pentru gravitate ținând seama de doi parametri, și anume, pe de o parte, importanța normelor Uniunii care fac obiectul încălcării și, pe de altă parte, consecințele acestora pentru interesele generale și specifice în cauză.

49 Astfel, pe de o parte, Comisia arată că Directiva 2018/1972 este principalul act legislativ în domeniul comunicațiilor electronice. Mai întâi, Codul european al comunicațiilor electronice (denumit în continuare „CECE”) ar moderniza cadrul de reglementare al Uniunii privind comunicațiile electronice prin consolidarea opțiunilor și a drepturilor consumatorilor, prin asigurarea unor standarde mai ridicate pentru serviciile de comunicații, prin favorizarea investițiilor în rețele de foarte mare capacitate și prin promovarea accesului pe suport radio la conectivitatea de foarte mare capacitate în întreaga Uniune. În continuare, CECE ar stabili norme de organizare a sectorului comunicațiilor electronice, inclusiv structura instituțională și guvernanța acestuia din urmă. Dispozițiile sale ar consolida rolul autorităților naționale de

reglementare prin stabilirea unui set minim de competențe pentru autoritățile menționate, precum și prin consolidarea independenței acestora, prin stabilirea unor criterii de numire și a obligațiilor în materie de comunicare a informațiilor. În plus, CECE ar asigura și o gestionare eficace și efectivă a spectrului de frecvențe radio (denumit în continuare „spectrul”). Aceste dispoziții ar consolida practicile uniforme ale statelor membre în ceea ce privește aspectele esențiale ale autorizațiilor legate de spectru. Dispozițiile menționate ar promova concurența la nivel de infrastructură și instalarea de rețele de foarte mare capacitate în întreaga Uniune. În sfârșit, CECE ar reglementa diferite aspecte ale furnizării de servicii de comunicații electronice, inclusiv obligațiile de serviciu universal, resursele de numerotație și drepturile utilizatorilor finali. Consolidarea acestor norme ar urmări creșterea siguranței și a protecției consumatorilor, în special în ceea ce privește accesul la aceste servicii la prețuri accesibile.

50 Pe de altă parte, netranspunerea Directivei 2018/1972 în dreptul irlandez, *primo*, ar afecta practicile de reglementare din întreaga Uniune în ceea ce privește gestionarea sistemului de comunicații electronice, autorizațiile privind spectrul și normele de acces pe piață. În consecință, întreprinderile nu ar beneficia nici de proceduri mai uniforme și mai previzibile pentru acordarea sau reînnoirea drepturilor de utilizare a spectrului existent, nici de previzibilitatea reglementării care rezultă din durata minimă de 20 de ani a licențelor de utilizare a spectrului. Asemenea disfuncționalități ar avea o influență directă asupra disponibilității și instalării rețelelor de foarte mare capacitate în cadrul Uniunii. *Secundo*, consumatorii nu ar putea beneficia de o serie de avantaje concrete care le sunt conferite de această directivă, cum ar fi soluții privind accesul la furnizarea de servicii de comunicații la prețuri accesibile, cerința de a le furniza informații clare cu privire la contracte, obligația de a aplica tarife transparente, simplificarea trecerii de la un furnizor de rețele la altul pentru a promova prețuri cu amănuntul mai accesibile și obligația operatorilor de a oferi utilizatorilor finali cu dizabilități un acces echivalent la serviciile de comunicații.

51 Întrucât nu a identificat factori agravanți sau atenuanți, Comisia propune un coeficient pentru gravitate 10 în prezenta cauză. Un astfel de coeficient ar trebui, potrivit Comisiei, să fie redus la 2 pentru perioada ulterioară datei de 9 iunie 2023, data intrării în vigoare a măsurilor de transpunere parțială a Directivei 2018/1972 comunicate de Irlanda.

52 În al doilea rând, în ceea ce privește durata neîndeplinirii obligațiilor, Comisia susține că aceasta corespunde perioadei cuprinse între data următoare celei a expirării termenului de transpunere a Directivei 2018/1972, și anume 22 decembrie 2020, și data adoptării deciziei de sesizare a Curții prin prezenta acțiune, și anume 6 aprilie 2022. Ar rezulta că termenul relevant este de 15 luni. Prin aplicarea coeficientului 0,10 pe lună prevăzut la punctul 17 din Comunicarea din 2005 coroborat cu Comunicarea din 2011, coeficientul pentru durată ar fi, așadar, 1,5.

53 În al treilea rând, în ceea ce privește capacitatea de plată a Irlandei, Comisia a aplicat factorul „n” prevăzut de Comunicarea 2019/C 70/01, intitulată „Modificarea metodei de calcul al plăților forfetare și al plăților zilnice ale penalităților cu titlu cominatoriu propuse de Comisie în cadrul acțiunilor în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene” (JO 2019, C 70, p. 1). Acest factor ar ține seama de două elemente, și anume produsul intern brut (PIB) și ponderea instituțională a statului membru în cauză, exprimată prin numărul de reprezentanți în Parlamentul European alocat acestui stat membru.

54 Chiar dacă în Hotărârea din 20 ianuarie 2022, Comisia/Grecia (Recuperarea unor ajutoare de stat – Feronichel) (C-51/20, EU:C:2022:36), Curtea a repus deja în discuție atât relevanța celui al doilea element, cât și a coeficientului de ajustare 4,5 prevăzute de comunicarea menționată, Comisia a decis totuși să aplice în speță criteriile prevăzute de aceasta, în așteptarea adoptării unei noi comunicări care să țină seama de respectiva jurisprudență recentă a Curții.

55 Astfel, în conformitate cu Comunicarea 2022/C 74/02 a Comisiei, intitulată „Actualizarea datelor utilizate pentru calcularea sumelor forfetare și a penalităților cu titlu cominatoriu pe care Comisia urmează să le propună Curții de Justiție a Uniunii Europene în cadrul procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor” (JO 2022, C 74, p. 2) (denumită în continuare „Comunicarea din 2022”), factorul „n” pentru Irlanda ar fi 0,61. Totuși, în observațiile din 3 octombrie 2023, Comisia a aplicat factorul „n” 0,55 prevăzut în prezent pentru acest stat membru în anexa I la Comunicarea 2023/C 2/01 a Comisiei, intitulată „Sancțiuni financiare în cadrul acțiunilor în constatarea neîndeplinirii obligațiilor” (JO 2023, C 2, p. 1, denumită în continuare „Comunicarea din 2023”).

56 În conformitate cu Comunicarea 2017/C 18/02, intitulată „Legislația [Uniunii]: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune” (JO 2023, C 2, p. 1), Comisia solicită Curții să impună Irlandei plata unei sume forfetare pentru perioada cuprinsă între data următoare celei a expirării termenului de transpunere a Directivei 2018/1972 și data la care acest stat membru s-a conformat pe deplin obligațiilor care îi revin în temeiul acestei directive, și anume 1 decembrie 2023.

57 Din cuprinsul punctului 20 din Comunicarea din 2005 ar reieși că suma forfetară ar trebui să aibă cel puțin o bază minimă fixă, care să reflecte principiul că orice caz de neexecutare persistentă a dreptului Uniunii reprezintă în sine, independent de orice circumstanță agravantă, o atingere adusă principiului legalității într-o comunitate de drept, care necesită o sancțiune reală. Conform Comunicării din 2022, suma forfetară minimă pentru Irlanda ar fi de 1 376 000 de euro.

58 În aplicarea metodei stabilite prin Comunicările din 2005 și din 2011, dacă rezultatul calculului sumei forfetare ar depăși această sumă forfetară minimă, Comisia ar propune Curții să stabilească suma forfetară prin înmulțirea unei valori zilnice cu numărul de zile în care încălcarea în cauză a persistat între data următoare celei a expirării termenului de transpunere prevăzut de directiva în discuție și data la care această încălcare încetează sau, în lipsa încetării, data pronunțării hotărârii în temeiul articolului 260 alineatul (3) TFUE. Astfel, valoarea zilnică a sumei forfetare ar trebui calculată prin înmulțirea sumei de bază standard aplicabile la calcularea valorii zilnice a sumei forfetare cu coeficientul pentru gravitate și cu factorul „n”. Or, această sumă de bază standard ar fi, în conformitate cu punctul 2 din anexa I la Comunicarea din 2023, de 1 000 de euro. În speță, coeficientul pentru gravitate este 10 pentru primele 899 de zile de neîndeplinire a obligațiilor, și anume între 22 decembrie 2020 și 8 iunie 2023, și 2 pentru perioada care a început la 9 iunie 2023. Factorul „n” este 0,55. Ar rezulta din aceasta că valoarea sumei forfetare este de 4 944 500 de euro pentru perioada cuprinsă între 22 decembrie 2020 și 8 iunie 2023 și de 1 100 de euro pe zi pentru perioada cuprinsă între 9 iunie 2023 și ziua anterioară datei la care Irlanda s-a conformat pe deplin obligațiilor care îi revin în temeiul Directivei 2018/1972, și anume 30 decembrie 2023. În consecință, Comisia solicită Curții obligarea Irlandei la plata unei sume forfetare de 5 137 000 de euro.

59 În memoriul în apărare, Irlanda se limitează să solicite ca, ținând seama de motivele pe care le-a invocat în cursul procedurii precontencioase pentru a justifica întârzierea sa în transpunerea Directivei 2018/1972, Curtea să o oblige la plata unei sume forfetare, exigibilă la trei luni de la pronunțarea hotărârii în prezenta cauză, în ipoteza în care s-ar abține să transpună această directivă înainte de expirarea termenului respectiv.

60 În replica sa, Comisia deduce de aici că, pe de o parte, Irlanda solicită implicit ca obligarea la plata unei sume forfetare să fie condiționată și amânată.

61 Or, Comisia susține că această cerere ar trebui respinsă. Astfel, Irlanda s-ar limita să explice motivele întârzierii sale în transpunerea Directivei 2018/1972 invocând în esență dificultăți de ordin constituțional legate de această transpunere. Asemenea motive nu ar fi însă suficiente pentru a justifica o astfel de neîndeplinire a obligațiilor, cu atât mai mult cu cât această neîndeplinire a obligațiilor ar fi persistat și cu cât statul membru în cauză nu ar fi dat dovadă de cooperare.

62 În duplică, Irlanda precizează că, contrar susținerilor Comisiei, ar fi dialogat cu această instituție pe tot parcursul procedurii. În plus, nu ar fi necesar să se impună plata niciunei sume forfetare. Astfel, pe de o parte, întârzierea inițială, și anume cea care corespunde perioadei cuprinse între data stabilită pentru transpunerea directivei menționate, și anume 21 decembrie 2020, și cea la care a fost pronunțată hotărârea Zalewski, și anume 6 aprilie 2021, s-ar înscrie în contextul pandemiei de COVID-19 și al perturbărilor pe care le-a cauzat aceasta. Pe de altă parte, o hotărâre care marchează un reviriment, precum hotărârea Zalewski, ar fi un eveniment extrem de neobișnuit.

63 Prin urmare, întârzierea Irlandei în transpunerea Directivei 2018/1972 începând cu 6 aprilie 2021 ar fi fost imputabilă unor circumstanțe care se aflau complet în afara controlului acesteia.

64 În aceste împrejurări, obligarea la plata unei sume forfetare nu ar avea niciun efect disuasiv asupra Irlandei și, în consecință, nu ar trebui să intervină, cu condiția ca, la data ședinței în prezenta cauză, Directiva 2018/1972 să fi fost transpusă.

65 Cu titlu subsidiar, Irlanda ar trebui să fie obligată la plata unei sume forfetare foarte modice. Astfel, motivele pentru care Irlanda nu a transpus Directiva 2018/1972 ar permite să se constate că acest stat membru a întâmpinat dificultăți insurmontabile de care nu era nicidecum responsabil.

– *Aprecierea Curții*

66 Având în vedere că, după cum reiese din cuprinsul punctului 42 din prezenta hotărâre, s-a stabilit că, la expirarea termenului stabilit în avizul motivat, așa cum a fost prorogat de Comisie, Irlanda nu comunicase Comisiei nicio măsură de transpunere a Directivei 2018/1972, în sensul articolului 260 alineatul (3) TFUE, neîndeplinirea obligațiilor astfel constatată intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții.

67 Comisia solicită aplicarea unei sume forfetare.

68 Or, potrivit jurisprudenței Curții, finalitatea obligării la plata unei sume forfetare în temeiul dispoziției menționate se întemeiază între altele pe aprecierea consecințelor neexecutării obligațiilor de către statul membru respectiv asupra intereselor private și publice, în special

atunci când încălcarea a persistat o perioadă îndelungată [a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 54 și jurisprudența citată].

69 În ceea ce privește oportunitatea impunerii plății unei sume forfetare în speță, trebuie amintit că revine Curții, în fiecare cauză și în funcție de împrejurările speței cu care este sesizată, precum și de nivelul de persuasiune și de disuasiune pe care îl consideră necesar, competența de a adopta sancțiunile pecuniare corespunzătoare, în special pentru a preveni repetarea unor încălcări similare ale dreptului Uniunii [Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 69 și jurisprudența citată].

70 În prezenta cauză, trebuie să se considere că, în pofida faptului că Irlanda a cooperat cu serviciile Comisiei pe tot parcursul procedurii precontencioase și le-a informat cu privire la motivele care au împiedicat-o să asigure transpunerea Directivei 2018/1972 în dreptul irlandez, ansamblul elementelor de drept și de fapt care însoțesc neîndeplinirea obligațiilor constatată, și anume lipsa totală a comunicării măsurilor necesare acestei transpuneri la expirarea termenului stabilit în avizul motivat și chiar la data introducerii prezentei acțiuni, constituie un indiciu în sensul că prevenirea efectivă a repetării în viitor a unor încălcări similare ale dreptului Uniunii este de natură să necesite adoptarea unei măsuri disuasive precum impunerea plății unei sume forfetare [a se vedea prin analogie Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 70 și jurisprudența citată].

71 Această apreciere nu este repusă în discuție de argumentația Irlandei expusă la punctul 62 din prezenta hotărâre.

72 Astfel, pe de o parte, pretinsele dificultăți legate de pronunțarea hotărârii Zalewski nu pot fi relevante, având în vedere că, după cum s-a amintit la punctul 41 din prezenta hotărâre, practicile sau situațiile din ordinea internă a unui stat membru nu pot justifica nerespectarea obligațiilor și a termenelor care rezultă din directivele Uniunii și, prin urmare, nici transpunerea tardivă sau incompletă a acestora.

73 Pe de altă parte, în ceea ce privește efectele pandemiei de COVID-19, care s-a declarat la începutul anului 2020, este suficient să se arate că ar fi revenit legiuitorului Uniunii competența de a proroga termenul de transpunere a Directivei 2018/1972 dacă ar fi considerat că efectele acestei pandemii, care a afectat întregul teritoriu al Uniunii, erau de natură să împiedice statele membre să se conformeze obligațiilor care le reveneau în temeiul directivei menționate.

74 Având în vedere cele de mai sus, este oportun să se impună Irlandei plata unei sume forfetare.

75 În ceea ce privește calculul cuantumului acestei sume forfetare, trebuie amintit că, în exercitarea puterii sale de apreciere în materie, așa cum a fost încadrată de propunerile Comisiei, revine Curții sarcina de a stabili cuantumul sumei forfetare la plata căreia un stat membru poate fi obligat în temeiul articolului 260 alineatul (3) TFUE, astfel încât acesta să fie, pe de o parte, adaptat împrejurărilor și, pe de altă parte, proporțional cu încălcarea săvârșită. Printre factorii relevanți în această privință se numără în special elemente precum gravitatea neîndeplinirii obligațiilor constatate, perioada în care a persistat aceasta, precum și capacitatea de plată a

statului membru în cauză [Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 73 și jurisprudența citată].

76 În ceea ce privește, în primul rând, gravitatea încălcării, trebuie amintit că obligația de a adopta măsuri naționale pentru a asigura transpunerea completă a unei directive, precum și cerința de a comunica aceste măsuri Comisiei constituie obligații esențiale ale statelor membre în scopul asigurării deplinei efectivități a dreptului Uniunii și că nerespectarea obligațiilor respective trebuie, prin urmare, să fie considerată ca fiind de o gravitate certă (Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctul 64 și jurisprudența citată].

77 În speță, trebuie să se constate că, după cum reiese din cuprinsul punctului 40 din prezenta hotărâre, la expirarea termenului stabilit în avizul motivat, așa cum a fost prorogat de Comisie, și anume la 23 februarie 2022, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile de transpunere care îi reveneau în temeiul Directivei 2018/1972, astfel încât nu a fost asigurată deplina efectivitate a dreptului Uniunii. Gravitatea acestei neîndepliniri a obligațiilor este sporită de împrejurarea că, la acea dată, Irlanda nu comunicase încă nicio măsură de transpunere a directivei menționate.

78 În plus, așa cum subliniază Comisia, Directiva 2018/1972 este principalul act legislativ în domeniul comunicațiilor electronice.

79 În special, mai întâi, potrivit articolului 1 alineatul (1) din Directiva 2018/1972, aceasta „stabilește un cadru armonizat pentru reglementarea rețelelor de comunicații electronice, a serviciilor de comunicații electronice, a facilităților asociate și a serviciilor asociate, precum și a anumitor aspecte privind echipamentele terminale. Directiva stabilește sarcinile care revin autorităților naționale de reglementare și, după caz, altor autorități competente și instituie o serie de proceduri care să asigure aplicarea armonizată a cadrului de reglementare în întreaga Uniune [Europeană]."

80 În continuare, potrivit articolului 1 alineatul (2) din directiva menționată, scopul acesteia este, pe de o parte, realizarea pieței interne în domeniul rețelelor și serviciilor de comunicații electronice care să aibă ca rezultat instalarea și adoptarea rețelelor de foarte mare capacitate, o concurență durabilă, interoperabilitatea serviciilor de comunicații electronice, accesibilitatea și securitatea rețelelor și a serviciilor, precum și beneficii pentru utilizatorii finali, și, pe de altă parte, garantarea furnizării în întreaga Uniune a unor servicii destinate publicului, de bună calitate și la prețuri accesibile, printr-o concurență efectivă și prin posibilități de alegere efective, abordarea cazurilor în care piața nu îndeplinește în mod satisfăcător necesitățile utilizatorilor finali, inclusiv necesitățile utilizatorilor cu dizabilități de a accesa serviciile în condiții de egalitate cu ceilalți, precum și stabilirea drepturilor necesare pentru utilizatorii finali,

81 În sfârșit, așa cum rezultă din considerentele (2) și (3) ale directivei menționate, aceasta aduce modificări cadrului de reglementare în vigoare înainte de adoptarea sa pentru a ține seama de evoluțiile tehnologice și ale pieței.

82 Trebuie arătat că, după cum arată Comisia în mod întemeiat, netranspunerea Directivei 2018/1972 de către Irlanda, *primo*, dăunează practicilor de reglementare din întreaga Uniune în ceea ce privește gestionarea sistemului de comunicații electronice, autorizațiile legate de spectru și normele de acces pe piață. În consecință, întreprinderile nu beneficiază nici de proceduri mai uniforme și mai previzibile pentru acordarea sau reînnoirea drepturilor de utilizare a spectrului

existent, nici de previzibilitatea reglementării care rezultă din durata minimă de 20 de ani a licențelor de utilizare a spectrului. Asemenea disfuncționalități au o influență directă asupra disponibilității și instalării rețelelor de foarte mare capacitate în cadrul Uniunii. *Secundo*, consumatorii nu pot beneficia de o serie de avantaje concrete care le sunt conferite de această directivă, cum ar fi soluții privind accesul la furnizarea de servicii de comunicații la prețuri accesibile, cerința de a le furniza informații clare cu privire la contracte, obligația de a aplica tarife transparente, simplificarea trecerii de la un furnizor de rețele la altul pentru a promova prețuri cu amănuntul mai accesibile și obligația operatorilor de a oferi utilizatorilor finali cu dizabilități un acces echivalent la serviciile de comunicații.

83 În aceste condiții, în cadrul aprecierii gravității încălcării în vederea stabilirii cuantumului sumei forfetare, trebuie să se ia în considerare faptul că, în cursul procedurii, Irlanda a comunicat Comisiei măsurile de transpunere a tuturor dispozițiilor Directivei 2018/1972.

84 În ceea ce privește, în al doilea rând, durata încălcării, trebuie amintit că ea trebuie în principiu să fie evaluată ținând seama de data la care Curtea apreciază faptele și că trebuie să se considere că această apreciere a faptelor intervine la data încheierii procedurii [a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 februarie 2021, Comisia/Spania (Directiva privind datele cu caracter personal – Domeniul penal), C-658/19, EU:C:2021:138, punctele 66 și 79, precum și jurisprudența citată].

85 Referitor, pe de o parte, la începutul perioadei de care trebuie să se țină seama pentru stabilirea cuantumului sumei forfetare care trebuie aplicată în temeiul articolului 260 alineatul (3) TFUE, Curtea a statuat că, spre deosebire de penalitatea cu titlu cominatoriu zilnică, data care trebuie reținută în vederea evaluării duratei neîndeplinirii obligațiilor în cauză nu este data expirării termenului stabilit în avizul motivat, ci data la care expiră termenul de transpunere prevăzut de directiva în discuție [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2020, Comisia/România (Combaterea spălării banilor), C-549/18, EU:C:2020:563, punctul 79, și Hotărârea din 16 iulie 2020, Comisia/Irlanda (Combaterea spălării banilor), C-550/18, EU:C:2020:564, punctul 90].

86 În speță, nu se contestă în mod valabil că, la data expirării termenului de transpunere prevăzut la articolul 124 din Directiva 2018/1972, și anume 21 decembrie 2020, Irlanda nu adoptase actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a asigura transpunerea acestei directive și, prin urmare, nici nu le comunicase Comisiei.

87 Pe de altă parte, în observațiile din 12 februarie 2014 privind adaptarea concluziilor Comisiei, Irlanda nu contestă că transpunerea Directivei 2018/1972 în dreptul irlandez poate fi considerată ca fiind finalizată la 1 decembrie 2023.

88 Rezultă că neîndeplinirea obligațiilor constatată la punctul 42 din prezenta hotărâre a persistat în perioada cuprinsă între 22 decembrie 2020 și 30 noiembrie 2023, și anume o perioadă de 1 073 de zile, ceea ce constituie o durată foarte îndelungată.

89 În aceste condiții, trebuie să se ia în considerare faptul că această durată a putut să rezulte în parte din împrejurările excepționale legate de pandemia de COVID-19. Astfel, Irlanda susține, fără ca afirmațiile sale să fie contestate, că aceste împrejurări, imprevizibile și independente de voința sa, au întârziat procesul legislativ necesar în vederea transpunerii Directivei 2018/1972 și au prelungit, prin urmare, perioada în care a persistat această neîndeplinire a obligațiilor.

90 În ceea ce privește, în al treilea rând, capacitatea de plată a statului membru în cauză, reiese din jurisprudența Curții că trebuie luat în considerare PIB-ul acestui stat membru, astfel cum se prezintă la data examinării faptelor de către Curte [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2020, Comisia/România (Combaterea spălării banilor), C-549/18, EU:C:2020:563, punctul 85, și Hotărârea din 16 iulie 2020, Comisia/Irlanda (Combaterea spălării banilor), C-550/18, EU:C:2020:564, punctul 97].

91 În cererea sa introductivă, Comisia propune să se ia în considerare, pe lângă PIB-ul Irlandei, ponderea instituțională a acesteia în Uniune, exprimată de numărul de reprezentanți în Parlamentul European de care dispune acest stat membru. De asemenea, Comisia consideră că ar trebui utilizat un coeficient de ajustare 4,5 pentru a garanta caracterul proporțional și disuasiv al sancțiunilor pe care solicită Curții să le aplice statului membru menționat.

92 Cu toate acestea, Curtea a precizat recent în mod foarte clar că, pe de o parte, luarea în considerare a ponderii instituționale a statului membru în cauză nu este indispensabilă pentru a garanta o descurajare suficientă și pentru a determina acest stat membru să își modifice comportamentul actual sau viitor și că, pe de altă parte, Comisia nu a demonstrat criteriile obiective în temeiul cărora a stabilit valoarea coeficientului de ajustare 4,5 [a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2022, Comisia/Grecia (Recuperarea unor ajutoare de stat – Feronichel), C-51/20, EU:C:2022:36, punctele 115 și 117].

93 Având în vedere ansamblul împrejurărilor din prezenta cauză și ținând seama de puterea de apreciere recunoscută Curții la articolul 260 alineatul (3) TFUE, care prevede că, în ceea ce privește suma forfetară a cărei plată o impune, Curtea nu poate depăși cuantumul indicat de Comisie, trebuie să se considere că prevenirea efectivă a repetării în viitor a unor încălcări similare cu cea rezultată din nerespectarea articolului 124 din Directiva 2018/1972 și care afectează deplina efectivitate a dreptului Uniunii este de natură să necesite impunerea unei sume forfetare al cărei cuantum trebuie să fie stabilit la 4 500 000 de euro.

94 În consecință, se impune obligarea Irlandei la plata către Comisie a unei sume forfetare în cuantum de 4 500 000 de euro.

Cu privire la cheltuielile de judecată

95 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. În temeiul articolului 141 alineatul (1) din acest regulament, partea care se desistează este obligată la plata cheltuielilor de judecată, la cererea celeilalte părți, formulată în cadrul observațiilor sale privind desistarea. Articolul 141 alineatul (2) prevede, cu toate acestea, că, la cererea părții care se desistează, cheltuielile de judecată se suportă de către cealaltă parte în cazul în care conduita acesteia din urmă justifică acest lucru. În sfârșit, potrivit articolului 141 alineatul (4) menționat, în absența unei cereri privitoare la cheltuielile de judecată, fiecare parte suportă propriile cheltuieli.

96 În speță, deși Comisia a solicitat obligarea Irlandei la plata cheltuielilor de judecată și deși s-a constatat neîndeplinirea obligațiilor, această instituție s-a desistat în parte de acțiunea sa fără a solicita ca statul membru în cauză să suporte cheltuielile de judecată aferente prezentei acțiuni. Pe de altă parte, în observațiile sale privind desistarea Comisiei, statul membru menționat nu a solicitat ca aceasta din urmă să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

97 În această situație, trebuie arătat că desistarea Comisiei a fost rezultatul atitudinii Irlandei, întrucât statul membru respectiv nu a adoptat și nu a comunicat Comisiei măsurile de transpunere completă a Directivei 2018/1972 decât după introducerea prezentei acțiuni, și că tocmai ca urmare a acestei atitudini cererea acestei instituții prin care se urmărea obligarea statului membru menționat la plata unei penalități cu titlu cominatoriu a rămas fără obiect, iar Comisia a retras-o.

98 În aceste condiții și în lipsa posibilității de a stabili o distincție pertinentă între cheltuielile de judecată aferente neîndeplinirii obligațiilor constatate la punctul 42 din prezenta hotărâre și cele aferente desistării parțiale a Comisiei, trebuie să se decidă că Irlanda va suporta, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Comisie.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară și hotărăște:

1) **Prin neadoptarea, la expirarea termenului stabilit în avizul motivat, astfel cum a fost prorogat de Comisie, a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice și, prin urmare, prin necomunicarea acestor acte Comisiei Europene, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 124 alineatul (1) din această directivă.**

2) **Obligă Irlanda la plata către Comisia Europeană a unei sume forfetare în valoare de 4 500 000 de euro.**

3) **Obligă Irlanda să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Comisia Europeană.**

Semnături